

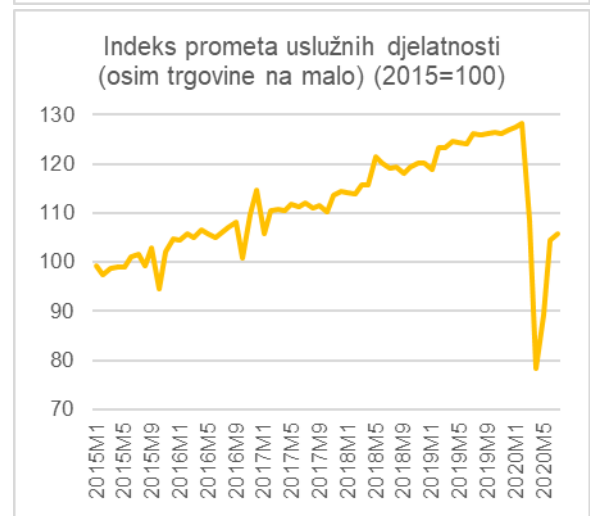
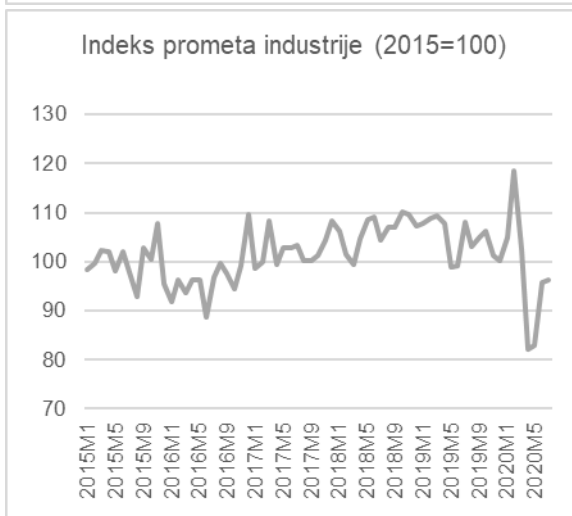
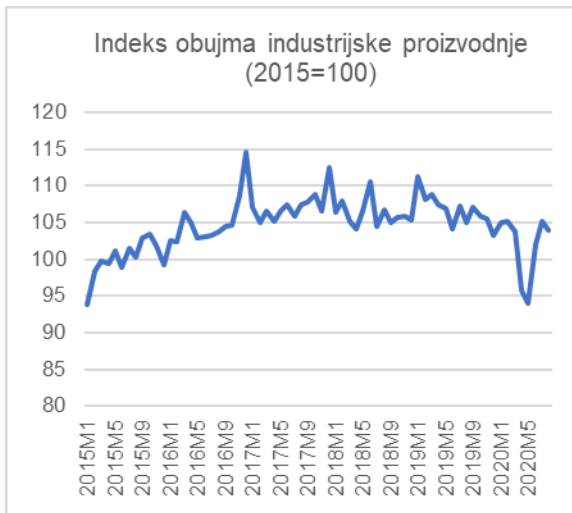

HUP

Hrvatska udruga poslodavaca

HUP: Pregled makroekonomskih kretanja u tjednu 28.9.-2.10.2020.

Nakon oporavka u lipnju i srpnju, **u kolovozu je došlo do pada industrijske proizvodnje na mjesečnoj razini**. DZS je objavio kako je ukupna sezonski i kalendarski prilagođena industrijska proizvodnja u RH u kolovozu 2020. u usporedbi sa srpnjem 2020. pala **za 1,1%**. U rudarstvu i vađenju pala je za 2,8%, u prerađivačkoj industriji za 0,9%, a u opskrbi električnom energijom, plinom, parom i klimatizaciju za 0,9%. U kolovozu 2020. **u usporedbi s kolovozom 2019.** industrijska proizvodnja, kalendarski prilagođena, **pala je za 1,2%**. Na godišnjoj razini pala je u rudarstvu i vađenju za 8,1% i u prerađivačkoj industriji za 1,7%, dok je u opskrbi električnom energijom, plinom, parom i klimatizaciji porasla za 5,8%. **U prvih osam mjeseci** kalendarski prilagođeni obujam industrijske proizvodnje je **pao za 5,2%** u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, a negativna međugodišnja stopa rasta ostvarena je u svih osam mjeseci.

Izvor: DZS; obrada: HUP.

Središnji ured: Radnička cesta 52, 10000 Zagreb, tel: 01 48 97 555, fax: 01 48 97 556, e-mail: hup@hup.hr, www.hup.hr
žiro račun: 2340009-1100151718, IBAN: HR92 2340 0091 1001 5171 8, matični broj: 0410128, oIB: 80978339255

Podružnica Osijek: Vukovarska ulica 31 (Eurodom, IV kat), 31000 Osijek, tel: 031 370 074, 031 370 076, e-mail: hup-osijek@hup.hr

Podružnica Rijeka: Dolac 8/II, 51000 Rijeka, tel: 051 321 494/495, fax: 051 321 499, e-mail: hup-rijeka@hup.hr

Podružnica Dalmacija: Bernardinova 1, 21000 Split, tel: 021 368 288/296, tel/fax: 021 368 212, e-mail: hup-split@hup.hr

Podružnica Varaždin: Zagrebačka 89, 42000 Varaždin, tel/fax: 042 352 034, e-mail: hup-varazdin@hup.hr

Ukupan broj zaposlenih osoba u industriji u kolovozu 2020. ostao je nepromijenjen u usporedbi sa srpnjem 2020., a u usporedbi s kolovozom 2019. manji je za 3,1%, dok je ukupna proizvodnost rada u industriji od siječnja do kolovoza 2020. u usporedbi s istim razdobljem 2019. manja je za 1,7%. S druge strane, DZS je ovaj tjedan objavio i kako je ukupni sezonski i kalendarski prilagođen promet industrije u RH u srpnju 2020. u usporedbi s lipnjem 2020. porastao za 0,7%, dok je ukupni kalendarski prilagođen promet industrije u usporedbi sa srpnjem 2019. pao za 10,9%. U srpnju 2020. u usporedbi sa srpnjem 2019. energija je manja za 41,1%, kapitalni proizvodi za 22,1%, netrajni proizvodi za široku potrošnju za 4,8% i intermedijarni proizvodi za 3,6%, ok su trajni proizvodi veći za 9,8%. **U prvih sedam mjeseci 2020. kalendarski prilagođen promet industrije manji je za 8,2%** u odnosu na isto razdoblje 2019. Podsjetimo, u prvih sedam mjeseci (kalendarski prilagođeni) obujam industrijske proizvodnje pao je za 5,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. DZS je dodatno objavio kako je u 2019. ukupna vrijednost industrijskih proizvoda koju su prodala poduzeća što su se bavila industrijskom proizvodnjom u RH bila manja prodaje manja za 1,0%. Eurostat je, pak, objavio kako su u kolovozu **proizvođačke cijene industrije u EU bile više 0,2% na mjesečnoj razini, ali i niže 2,3% na godišnjoj razini** (u eurozoni +0,1% na mjesečnoj i -2,5% na godišnjoj razini). Podsjetimo, u srpnju su cijene porasle na mjesečnoj razini 0,6% u EU i 0,7% u eurozoni. Najveći rast proizvođačkih cijena industrije na mjesečnoj razini zabilježen je u Estoniji (+3,1%), dok je najveći pad zabilježen u Bugarskoj (-0,5%). Najveći pad cijena industrijskih proizvođača na godišnjoj razini zabilježen je u Litvi (-6,8%), dok je najveće povećanje zabilježeno na Malti (+1,6%). **U odnosu na srpanj, proizvođačke cijene industrije u Hrvatskoj bile su niže 0,3%, a u odnosu na kolovoz 2019. 2,7%.**

Realni promet u trgovini na malo u kolovozu 2020. pao je, pak, i na godišnjoj i na mjesečnoj razini. Prema objavi DZS-a, ukupan sezonski i kalendarski prilagođeni promet od trgovine na malo u kolovozu 2020. realno je pao za 1,1% u odnosu na srpanj 2020. Od toga je promet od trgovine na malo neprehrambenim proizvodima pao za 2,7%, a promet od trgovine na malo prehrambenim proizvodima za 0,8%. U kolovozu 2020., u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine, kalendarski prilagođeni promet od trgovine na malo realno je pao za 8,6%. To je pad realnog prometa od trgovine na malo na godišnjoj razini šesti mjesec zaredom. Pritom je promet od trgovine na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima pao za 11,4%, dok je promet od trgovine neprehrambenim proizvodima pao za 0,6%. U kolovozu 2020. u odnosu na isti mjesec prethodne godine, prema izvornim indeksima, porast prometa ostvarile su samo dvije trgovačke struke: trgovina na malo internetom ili poštom, za 4,6%, te audio i videooprema, željezna roba, boje i staklo, električni aparati za kućanstvo, namještaj i drugi proizvodi za kućanstvo, za 2,9%, a na njih otpada samo 8,2% ukupnog prometa. Stoga je ukupan izvorni promet od trgovine na malo u odnosu na isti mjesec prethodne godine nominalno pao za 10,1%. **U prvih osam mjeseci kalendarski prilagođeni promet realno je pao za 6,9%** u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

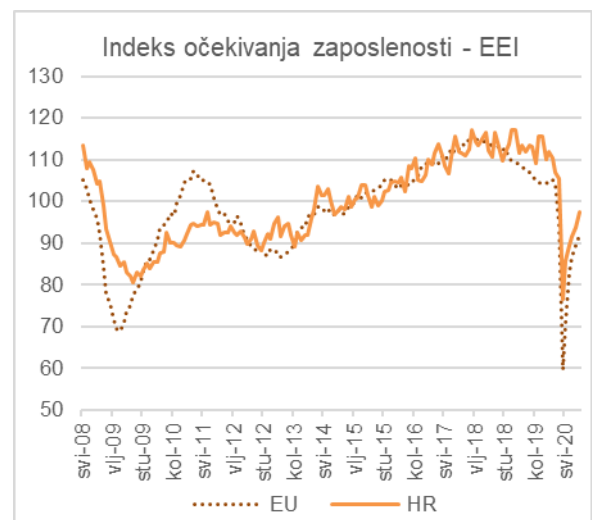
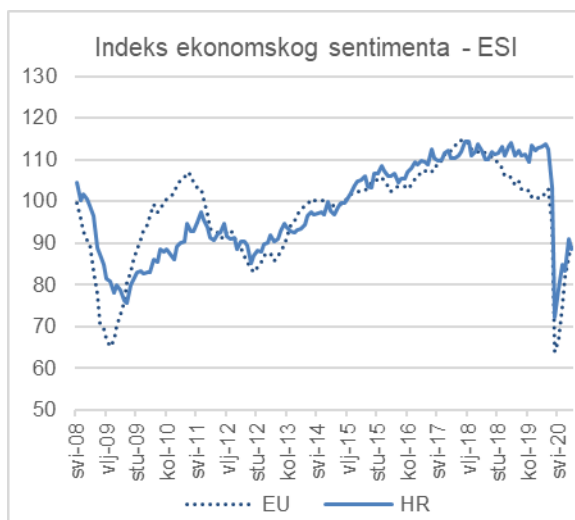
Što se tiče općenito uslužnih djelatnosti, **u srpnju je zabilježena stagnacija prometa od uslužnih djelatnosti u odnosu na lipanj, uz pad na godišnjoj razini.** Prema objavi DZS-a, ukupan sezonski i kalendarski prilagođen promet od uslužnih djelatnosti ostvaren u srpnju 2020. ostao je na istoj razini u odnosu na lipanj 2020. Najveći porast prometa ostvaren je u sljedećim djelatnostima: smještaj (za 103,6%), trgovina (za 36,2%) te usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika (za 21,4%). Najveći pad prometa ostvaren je u djelatnostima vodeni prijevoz (za 43,0%), skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu (za 10,3%) te proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa (za 8,7%). Ukupan kalendarski prilagođen promet od uslužnih djelatnosti ostvaren u srpnju 2020. pao za 10,7% u odnosu na srpanj 2019. Pritom je najveći pad prometa ostvaren je u djelatnostima putničke agencije, organizatori putovanja (turoperator) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima (za 76,3%), smještaj (za 54,5%) te vodeni prijevoz (za 35,7%). Porast prometa ostvaren je samo u djelatnostima računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima (za 11,8%), emitiranje programa (za 3,1%) te usluge u vezi s upravljanjem i

održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika (za 0,6%). Promatrajući **prvih sedam mjeseci**, kalendarski prilagođeni **promet od uslužnih djelatnosti pao je za 11,7%** u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Nadalje, prema posljednjim Informacijama iz sustava fiskalizacije Porezne uprave, **kumulativni pad vrijednosti fiskaliziranih računa u razdoblju između 24.2. i 27.9. u odnosu na isto razdoblje prošle godine iznosio je 18% ukupno, ali tek 10% u trgovini te čak 47% u ugostiteljstvu.** U razdoblju 21.-27.9.2020. u odnosu na isto razdoblje 2019. vidljivo je smanjenje iznosa računa od 16% ukupno, 7% u trgovini te 45% u ugostiteljstvu. U razdoblju između 21. i 27. rujna u odnosu na prethodni tjedan 14.-20.9.2020.) vidljivo je smanjenje iznosa računa od 6% gledajući ukupno, 4% u sektoru trgovine, dok je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane zabilježeno smanjenje iznosa računa od 15%.

Nakon prošlotjedne objave pokazatelja povjerenja potrošača, Europska Komisija je ovaj tjedan objavila kako je takozvani **indeks ekonomskog sentimenta (ESI) nastavio s oporavkom i u rujnu**, iako nešto usporenijim tempom, pa je tako u EU porastao za 3,4 indeksna boda u odnosu na kolovoz te iznosi 90,2 indeksnih bodova (u europodručju za 3,6 bodova na 91,1). Kako se navodi u priopćenju Europske komisije, indeks je i dalje ispod svog dugoročnog prosjeka u iznosu od 100 bodova; međutim, ovime je nadoknađeno oko 70% gubitka iz ožujka i travnja. Kontinuirani oporavak ESI-ja potaknut je daljnjim smanjivanjem pesimizma u industriji, maloprodaji, građevinarstvu i, posebno, uslugama. U manjoj se mjeri povjerenje poboljšalo i među potrošačima. Nakon rasta u kolovozu, u **Hrvatskoj je ESI indeks u rujnu pao za 2,3 boda u odnosu na prethodni mjesec** te sada iznosi 88,6 indeksnih bodova. Značajno smanjenje u odnosu na kolovoz zabilježeno je u sektoru usluga, ali i kod potrošača. Rast pouzdanja u odnosu na kolovoz zabilježen je u trgovini na malo i građevinarstvu, dok je u industriji pouzdanje ostalo na istoj razini. U rujnu je, peti mjesec zaredom, **s rastom nastavio i indeks očekivanja zaposlenosti (EEI)** (za 2,4 boda u EU i 3,8 bodova u RH). I prema podacima iz Ankete o pouzdanju potrošača za rujna, koju objavljuje HNB, **indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača zabilježili su smanjenje** u odnosu na kolovoz, kao i u odnosu na rujna 2019.

Izvor: EK; obrada: HUP.

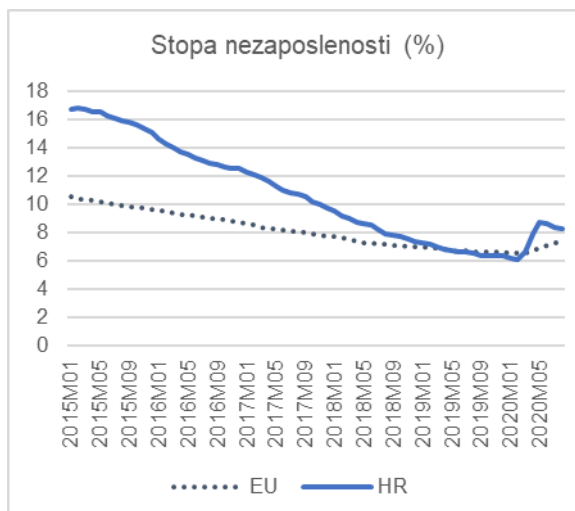
HNB je ovaj tjedan objavila i kako su se ukupna likvidna sredstva (M4) povećala u kolovozu za 3,1 mlrd. kuna, uglavnom kao rezultat porasta deviznih depozita stanovništva i poduzeća te kunskih sredstava na transakcijskim računima gotovo svih domaćih sektora. Budući da je porast deviznih depozita i depozitnog novca u kolovozu ove godine bio znatno slabijeg intenziteta nego u istom mjesecu prošle godine, rast M4 usporio se na godišnjoj razini. Naime, manji prihodi od turizma u kolovozu ove godine u odnosu na isti mjesec prošle godine rezultirali su manjim priljevom deviza u

banke te manjim povećanjem deviznih depozita i depozitnog novca. Nadalje, **ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) u kolovozu su se smanjili za 0,5 milijardi kuna**, što je **ponajviše rezultat pada plasmana nefinancijskim poduzećima u trgovini i prerađivačkoj industriji**, dok su plasmani stanovništvu stagnirali u odnosu na prethodni mjesec. Promatra li se na godišnjoj razini, rast se ukupnih plasmana usporio.

Osim toga, objavljeno je i kako je **u drugom je tromjesečju 2020. na tekućem i kapitalnom računu platne bilance ostvaren manjak od 0,3 milijarde eura**, što je primjetno pogoršanje u odnosu na uravnotežen saldo zabilježen u istom razdoblju prethodne godine. To je posljedica snažnog pada neto izvoza usluga, posebice prihoda od turizma s obzirom na to da je tijekom proljetne karantene uvedene nakon izbijanja pandemije koronavirusa bilo gotovo u potpunosti onemogućeno obavljanje turističke djelatnosti i dolazak stranih gostiju. Za razliku od toga, u pravcu poboljšanja salda djelovalo je izraženo smanjenje manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom te, u znatno manjoj mjeri, poboljšanje salda na računu primarnog dohotka. Promatraju li se **posljednja četiri tromjesečja, višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance u razdoblju do kraja lipnja 2020. iznosio je 5,6% BDP-a**, što je za 0,8 postotnih bodova više nego u cijeloj 2019. godini. Na financijskom računu platne bilance zabilježen je neto odljev kapitala od 0,2 milijarde eura, što je za 0,4 milijarde eura manje nego u istom razdoblju prethodne godine. Neto odljev kapitala rezultirao je blagim poboljšanjem stanja neto međunarodnih ulaganja. Međutim, zbog snažnog pada nominalnog BDP-a, relativni se pokazatelj pogoršao te je na kraju lipnja iznosio **-51,0% BDP-a**.

Stopa nezaposlenosti u EU nastavila je s rastom i u kolovozu, i to peti mjesec zaredom. Naime, prema objavi Eurostata u kolovozu 2020. desezonirana stopa nezaposlenosti iznosila je 7,4% u EU i 8,1% u eurozoni, u odnosu na 7,3% i 8,0% u srpnju. **U Hrvatskoj je, pak, stopa nezaposlenosti prema sezonski prilagođenim podacima pala već treći mjesec zaredom, s 8,4% u srpnju na 8,3% u kolovozu.** Eurostat procjenjuje da je 15,603 milijuna osoba u EU, od čega 13,188 milijuna u eurozoni, u kolovozu 2020. bilo nezaposleno (152 tisuće u Hrvatskoj, smanjenje sa 153 tisuće u srpnju). S druge strane, prema podacima koje na dnevnoj razini objavljuje HZZ, **na kraju rujna u Hrvatskoj su bile registrirane 147.434 nezaposlene osobe**, što predstavlja **smanjenje u odnosu na kraj kolovoza za 2,6% (ili 3.934 osoba)**, ali i povećanje za 31,2% (35.058 osoba) u odnosu na kraj rujna 2019.

Izvor: Eurostat, HZZ; obrada: HUP.

EBRD je ovaj tjedan revidirala svoje ranije prognoze pa tako sada za Hrvatsku predviđaju pad BDP-a od 8,5% u 2020., uz oporavak po stopi od 3,5% u 2021. EBRD predviđa i pad gospodarstva u cijeloj EBRD regiji u 2020. u iznosu od -3,9% s oporavkom u 2021. u iznosu od 3,6%: Poljska: -3,5%

i 3,0%; Mađarska -5,0% i 4,0%; Slovenija: -7,5% i 3,5%; Slovačka: -7,0% i 5,0%; Grčka: -9,5% i 4,0%; Bugarska: -5,5% i 3,0%; Rumunjska: -5,0% i 3,0%.

Nakon -0,2% u kolovozu, **prva procjena godišnje stope inflacije u rujnu za eurozonu iznosi -0,3%**. Cijene hrane, alkohola i duhana trebale bi imati najviši porast (1,8%), nakon čega slijede usluge (0,5%), neenergetski industrijski proizvodi (-0,3%), te energija (-8,2%). Najniža godišnja stopa inflacije u rujnu među zemljama eurozone očekuje se u Grčkoj (-2,3%), dok se najviši porast cijena očekuje u Slovačkoj (1,5%).

U drugom tromjesečju 2020. godine, kada su države članice nastavile provoditi mjere ograničavanja zbog pandemije COVID-19, udio poslovne dobiti povećao se s 38,0% na 39,8% u europodručju, gotovo se oporavivši na razinu prije početka *lockdowna*. U Eurostatu to objašnjavaju naglim smanjenjem (-16,3%) naknada zaposlenicima (plaće i socijalni doprinosi) plus porezi umanjeni za subvencije na proizvodnju, bržim tempom od smanjenja bruto dodane vrijednosti poslovanja (-13,8%). Stopa poslovnih ulaganja u europodručju smanjila se na 23,2%, u usporedbi s 25,3% u prvom tromjesečju 2020. godine, što je odraz smanjenja bruto investicija u fiksni kapital za 20,9%. S druge strane, Eurostat je objavio kako je stopa štednje kućanstava u europodručju iznosila 24,6% u drugom tromjesečju 2020. godine u usporedbi sa 16,6% u prvom tromjesečju. Istovremeno, stopa ulaganja kućanstava u europodručju iznosila je 7,9% u drugom tromjesečju 2020. u odnosu na 8,9% u prethodnom tromjesečju.

Eurostat je objavio i istraživanje prema kojem su u 2019. poslodavac, organizacija ili klijenti uglavnom odlučivali o radnom vremenu za gotovo 118 milijuna od 194 milijuna zaposlenih u dobi između 15 i 74 godine u Europskoj uniji (EU). Drugim riječima, poslodavac, organizacija ili klijenti odredili su vrijeme početka i završetka radnog dana na glavnom poslu za većinu zaposlenih (61%) u EU u 2019. godini. Radnici s najmanjim utjecajem na svoje radno vrijeme nalaze se u Bugarskoj, jer je za njih 80% odluku o radnom vremenu donio poslodavac, organizacija ili klijenti, kao i u Litvi i Mađarskoj (po 79%), nakon čega slijede radnici na Cipru i u Hrvatskoj (po 74%) i Latviji (73%). Nadalje, objavljeno je i kako je 17% zaposlenih poslodavac kontaktirao u više navrata tijekom slobodnog vremena. Taj je udio veći kod muškaraca (20%) nego kod žena (14%). Gospodarske djelatnosti s najvećim udjelom zaposlenih koji su kontaktirani u više navrata tijekom slobodnog vremena bile su nekretnine (18%), informacije i komunikacije (15%) te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, upravne i pomoćne uslužne djelatnosti (14%). Što se tiče zanimanja, menadžeri su zabilježili daleko najveći udio osoba koji su kontaktirani više puta tijekom svog slobodnog vremena s potrebnom izravnom akcijom (28%).

Eurostat je objavio i kako je **u 2019. godini 21% poduzeća iz EU s 10 ili više zaposlenih bilo osigurano od mogućih ICT sigurnosnih ugroza**. Udio varira od 20% za mala poduzeća i 28% za srednja do 35% za velika poduzeća. To se djelomično može objasniti činjenicom da su veća poduzeća značajnije pogođena problemima koji proizlaze iz incidenata povezanih s ICT sigurnošću. Država članica s najvećim udjelom poduzeća koja imaju osiguranje od ICT sigurnosnih ugroza bila je Danska (56% svih poduzeća), dok je na dnu stajala Bugarska (3%). **U Hrvatskoj je tek 7% poduzeća bilo osigurano od takvih ugroza.**

DZS je ovaj tjedan objavio kako je u razdoblju 2016.–2018. gotovo polovica (48,2%) promatranih poduzeća u Republici Hrvatskoj bilo je inovativno, s time da se inovativna poduzeća definiraju kao poduzeća koja su u promatranom razdoblju uvela inovaciju proizvoda (fizičkog proizvoda ili usluge) ili inovaciju procesa. Nadalje, objavljeno je i kako je vrijednost poljoprivredne proizvodnje u 2019. u RH iznosila 17.977 milijuna kuna, što je u odnosu na prethodnu godinu porast od 3,9%.